

Inarinmaan Lapinkyläyhdistys ry
Haapalaaksontie 2
99800 Ivalo

Inari 8.11.2013

(Työryhmä)

Maa- ja metsätalous Ministeriö
Työryhmä
Helsinki

Kuulemistilaisuus, Sajos
Muistio

**Toimeksianto ja aihe: SAAMELAISTEN OSALLISTUMISOIKEUKSIEN LISÄÄMINEN
VALTION MAA- JA VESIALUEIDEN KÄYTTÖÄ KOSKEVASSA
PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELTYSSÄ SAAMELAISTEN KOTISEUTUALUEELLA**

Lapinmaan hallinnan historiaa lyhyesti

Lapinmaata koskevan lainsäädännön kehityksen kulminaatiopisteitä ovat Kustaa Vaasan antama Julistus 20.4.1542. Maat kuuluvat Jumalalle, kuninkaalle ja Ruotsin Kruunulle. Metsäasetus 19.12.1683 Virkakunta määrättiin pitämään metsiä silmällä. Lapinmaiden asuttamisesta annetut plakaatit 1673 ja 1695, sekä Lapinvoudin ohjesääntö 1695, kylän asukkaiden yhteisvastuu veron maksamisesta. Lapin asuttamista koskeva Kuninkaan sääntö annettiin 24.11.1749, uudistalon perustamiseen tarvittiin maaherran lupa ja katselmus oli pidettävä paikalla. Verovapaita vuosia annettiin yleensä 15, jonka jälkeen mittauksessa määrättiin täysi vero. Annettiin määräyksiä myös tilusten käyttämisestä, metsästyksestä ja kalastuksesta. (Ylä- Lapin Isojaot ja saamelaiden maaomikeudet; (Jouko Sillanpää 2.5.2006)

Kustaa III noustua valtaan 1770 luvulla julkaistiin mm. 1775 Isojakoasetus ja 1777 sen selitys. Määritettiin paljonko maata voidaan isojaossa taloille antaa manttaalia kohti. Lisämaata annettiin vain uutta veroa vastaan. Kamarikollegion kirje 1778 ja asetukset 1775 ja 1777 koskivat liikamaan erottamisesta ja käyttämisestä uudisasutukseen. Valtion metsäkomitean mielestä "oli laskettu vakava perustus valtion maaomistukselle" (Jouko Sillanpää 2006)

Valtion kiinnostus metsäomaisuuteen heräsi 1800 luvun puolivälissä. Metsähallitus perustettiin itsenäiseksi organisaatioksi 1860 luvulla.

Saamelaiden kotiseutualue, saamelaisuus ja alueellisten saamelaiskulttuurien erilaisuus

Saamelaiset ja saamelaisuus on viimevuosina ollut paljon esillä.

Saamelaiden kotiseutualueesta, sen laajuudesta ja maaomikeuksista on kiistelty pitkään. Nykyisen lainsäädännön mukaan alueeseen kuuluu Utsjoen, Enontekiön ja Inarin kuntien alue, sekä Sodankylän pohjoisosat, nk. Vuotson alue. **Voimassa oleva raja on poliittinen päätös, se ei ole alueen asutushistorian mukainen.**

Nyt Maa- ja Metsätalousministeriö asettaman työryhmän työksi on annettu: SAAMELAISTEN OSALLISTUMISOIKEUKSIEN LISÄÄMINEN VALTION MAA- JA VESIALUEIDEN KÄYTTÖÄ KOSKEVASSA PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELTYSSÄ SAAMELAISTEN KOTISEUTUALUEELLA.

Kenen osallistumisoikeuksia valtion maa- ja vesialueiden käyttöä koskevassa päätöksentekomeneteltyssä saamelaiden kotiseutualueella tässä ollaan lisäämässä? Varsin

hyvin on tiedossa, että nykysaamelaiset eivät ole yhtenäinen ryhmä. Suuri osa Inarinsaamelaisia on jätetty tylästi statuksettomiksi saamelaisiksi ja juuri maa- ja metsätalouden hallinta on noussut ryhmittymien välillä suurimmaksi kiistaksi. Myös saamelaisten harjoittamien ammattien, elinkeinojen, olosuhteiden ja asuinpaikkojen kirjo on suuri.

Ilmeisesti osallistumisen lisäämisen pyrkimys koskee saamelaiskäräjien äänioikeusluetteloon hyväksytyjä saamelaisia. Sen sijaan sellaisten kantainarilaisten lappalaisten jälkeläisten, joita käräjien vaalilautakunta ei ole hyväksynyt äänioikeusluetteloonsa, vaikutusmahdollisuuksien lisäämisestä tässä tuskin on kysymys.

Kuitenkin juuri he ovat se ryhmä, joka Suomen perustuslain mukaan omistaa suurimmat valtionmaahan kohdentuvat oikeudet heidän asuinalueellaan.

Saamelaisten hajaannusta Suomessa lisää eniten poliittisin perustein tehty saamelaisuuden määritelmä. Hiljakkoin julkituudessa Paunion työryhmän ehdotuksessa mennään totaalisesti metsään. Tässä ehdotuksessa ihmisen alkuperän tärkeimmät tunnusmerkit, syntyperä ja identiteetti on sysätty syrjään. Tilalle on otettu, epämääräisesti ja mielivaltaisesti määriteltävissä olevia tunnusmerkkejä. Paunion työryhmän mietinnön mukaan kenestä tahansa voi tulla saamelainen, kun tarpeeksi kauan ja uskollisesti ”juovoo” (seuraa) saamelaisia.

Inarissa suurporonhoito elinkeinona on uusi. Kantainarilaiset lappalaisten jälkeläiset sanovat näitä alueelleen tulleet suurporonhoitajat tulokkaiksi. Inarijärven valuma-alueen ympärillä asuneiden kanta- inarilaisten, lappalaisten omat elinkeinot ovat varmuudella, ja ainakin yli 600 vuotta perustuneet pyyntikulttuuriin, kalastukseen, metsästykseseen ja keräilyyn. Alueelle pääosin 1800-luvulla alkanut suurporonhoidon leviäminen ja alueiden valtaaminen tuhosi tullessaan Inarilaisten peuranpyynnin ja heidän pienet porokarjansa.

Kun pyritään säilyttämään saamelaiskulttuurin rikkautta, Inarissa pitäisi pyrkiä säilyttämään ja vahvistamaan vanhaa kalastus- ja pyyntikulttuuria, johon kuuluvat vain pienet tarveporokarjat. Alkuperäisesti alueelle vieraat saamelaiskulttuurin muodot pyrkivät nyt vain valtaamaan alueet hallintoonsa ja tuhoavat kokonaan alkuperäisen Inarilaisen lappalaisten jälkeläisten kulttuurin. Sen vuoksi on väärin pyrkiä mm. Inarissa lisäämään nykyisen poromiesvetoisen saamelaishallinnon osallistumisoikeuksia valtion maa- ja vesialueiden käyttöä koskevassa päätöksentekomenettelyssä. Sen seurauksena menevät viimeisetkin mahdollisuudet Inarin alkuperäisen, lappalaisten, nyk. saamelaisten pyyntikulttuurin säilyttämiseen.

Tilojen muodostuminen ja niille kirjatut oikeudet ja etuisuudet ja niiden oikeudellinen asema

Kiinteää asutusta, uudistilojen tilojen muodostumista, alkoi enemmän muodostua Enontekiön, Inarin ja Utsjoen nykyisille alueille 1700-luvun lopulla ja erityisesti 1800-luvulla.

1900-luvulle tultaessa taloja oli yhteensä n. 250. Näistä valtaosa n. 180 taloa oli perustettu 1800-luvun jälkimmäisellä puoliskolla. (Sillanpää 2006)

Lappalaiset perustivat uudistaloja saadakseen olonsa varmemmalle pohjalle. (Wirilander 2001, s. 47-49)

Ei ole riidatonta näyttöä siitä, että lapinkylä olisi omistanut alueensa. Näyttöä on sen sijaan siitä, että kylään kuuluneilla perheillä on ollut kolttien tapaan kesäpaikkansa ja talvipaikkansa, ja myös siitä, että kylän osakkailla on ollut joko yksin tai yhdessä toisten kanssa nykyiseen omistajanhallintaan rinnastuva oikeus eli omistusoikeus veromaihinsa, joita ovat olleet kalavedet, riistanpyyntipaikat, laidunmaat ja muut erityiseen käyttöön otetut alueet. (Juhani Wirilander 8.8.2001)

Uudistalojen perustamisen yhteydessä taloille kirjattiin oikeuksia mm. niittyihin ja laidunmaihin jotka tulivat myöhemmin pääsääntöisesti Isojakotoimituksessa liitetyksi talojen tiluksiin. Lisäksi taloilla oli karjaa ja poroja. Taloille kirjattiin myös oikeuksia jäkälän ja maa-ainesten ottoon, sekä metsästyksen, kalastukseen ja puunottoon.

Tilojen oikeudet ovat osa kiinteistön ulottuvuutta. Ne ovat osa tilojen aineellista varallisuutta. Omaisuudella on Suomessa perustuslain suoja.

Metsähallitus käyttää Ylä- Lapissa valtionmaata ja sen tuottoa eri muodoissaan isännän ottein. MMM:n alainen Metsähallitus näyttää kokonaan unohtaneen, että Ylä- Lapissa valtion maahan kohdentuu huomattava määrä voimassa olevia saantoja ja rasitteita jotka ovat jääneet Isojaossa käsittelemättä. Näitä ovat ennen muuta yksityisille tiloille kirjatut, tilojen varallisuusarvoiset erityiset etuudet, jotka nauttivat Suomessa kiinteän omaisuuden perustuslain suojaa. Nämä tilojen varallisuusarvoon kuuluvat erityiset etuudet ovat osa yksityisten kiinteistöjen ulottuvuutta.

Metsähallitus on tietoinen näiden valtion maata rasittavien erityisten etuuksien olemassa olost. Syyllistyykö Metsähallitus laittomuuteen, ollessaan tietoinen ja kirjoittaessaan mm. huomattavia määriä kalastuslupia vesiin, tai niiden osiin, joiden kalastusoikeus on merkitty kuuluvaksi jollekin tai joillekin yksityisten omistamille tiloille?

Ainakin yksityisen maanomistajan on kaikessa toiminnassaan otettava tarkasti maallaan olevat rasitteet huomioon. Erityisesti Metsähallitus pitää huolta rasiteoikeudestaan.

"Tiloille kuuluvat kalastusoikeudet nauttivat Suomessa kiinteän omaisuuden perustuslain suojaa." (DI Anna- Katariina Kulkki ja DI, prof. Arvo Vitikainen 29.10.2009)

Oikeusministeriön johtamassa nykyä menossa mennään kovalla kiireellä kohti Kataisen hallituksen ohjelmaan kirjattua ILO- sopimuksen ratifiointia. Tähän prosessiin kuuluvaa ”Poromiesjohtoisen saamelaishallinnon” valtaa pohjoisessa elämänmenossa järjestellään ja kasvatetaan kovalla vauhdilla. Tässä vauhdikkaassa menossa on ristiriitoja. (Kiusanteoksi koetut saamelaiskäräjien antamat kielteiset lausunnot yksityismaiden kaavoituksessa ovat erityisen huolestuttavia.)

Ollaanko eri lainsäädäntöhankkeissa ja säädöksissä tuomassa saamelaiskäräjien hallintovaltaa yksityistilojen "yksityisen kiinteän omaisuuden päälle"? Näitä tilojen kiinteää yksityisomaisuutta ovat kaikki niille kirjatut ja isojaossa käsittelemättä jääneet erityiset etuudet; kalastukseen, metsästyksen, karjan ja poronhoitoon, jäkälän- maa-ainesten- ja tarvepuunottoon. (tarvepuunotto valtion maalta kalastuksen, metsästyksen ja keräilytalouden yhteydessä.)

On vaikea sanoa, mikä on tietämättömyyttä, mutta ei kai sentään tietoisesti? Tällaisia tilojen oikeuksia on kirjattu Inarissakin yli sadalle tilalle. (mallina liite1.) Muissa saamelaisalueen kunnissa, Enontekiöllä ja Utsjoelle tällaisia on kymmenittäin molemmissa.

Isojaon loppuunvieminen

Epätietoisuus ja epäjärjestys Ylä- Lapin kuntien alueen valtion maan käytössä aiheutuu siitä, että Isojako on Ylä- Lapin kunnissa jäänyt kesken?

Ylä- Lapin kuntien Inarin, Utsjoen ja Enontekiön kuntien alueella isojako on keskeneräinen. Merkittävä osa muodostettujen tilojen oikeuksista ja aineellisista ulottuvuuksista valtion maalle on kokonaan käsittelemättä.

Isojaossa ei puututtu taloille erotettujen alueiden ulkopuolella oleviin valtionmaihin kohdistuviin oikeuksiin muulla tavalla, kuin käymällä alueiden rajat taloja vastaan ja määrittelemällä alueisiin oikeuttavina ja rasittavina kohdistuvat isojaosta johtuvat

käyttöoikeudet (rasitteet) ja eräät erityiset etuudet, kuten kalastusoikeudet. Valtionmaihin (ja vesiin) mahdollisesti kohdistuvia muita oikeuksia on mahdollista edelleen pyrkiä valvomaan saattamalla niitä koskevia vaatimuksia tuomioistuimen tutkittavaksi ja ratkaistavaksi. (Jouko Sillanpää 2006)

Perustamisten jälkeen taloille on eri toimituksissa ja tuomioissa vahvistettu kalastusoikeuksia, jotka ovat talojen hakemuksesta nyt tulleet Inarissa, Enontekiöllä ja Utsjoella merkityiksi kiinteistörekisteriin.

Ylä- Lapin asukkaiden, niin saamelaisten kuin statuksettomien saamelaisten ja suomalaistenkin perustuslaillisten oikeuksien täyttyminen maa-oikeuksissa on kiinni isojaon loppuun viemisestä. Sen vuoksi isojako on saatettava viipymättä loppuun ja sen toteuttaminen on Suomen valtion velvollisuus.

Menettely

Isojako tulee saattaa loppuun Inarin, Utsjoen ja Enontekiön kunnissa. On käynnistettävä kiinteistönmuodostamislain (KML) 101 §:n mukaiset kiinteistönmääritystoimitukset, joissa selvitetään ja ratkaistaan mitä kiinteistörekisterin ulkopuolisia erityisiä etuuksia kiinteistöille kuuluu ja merkittää nämä erityiset etuudet kiinteistörekisteriin. Samalla voidaan ratkaista myös muut kiinteistöjaotukseen liittyvät epäselvyydet, joita toimituksia suoritettaessa mahdollisesti tulee esille.

Kiinteistörekisterinpitäjän tulee antaa määräys kiinteistönmääritystoimituksiin KML 183 §:n nojalla, koska toimitukset tekemällä voidaan poistaa kiinteistörekisterissä tai kiinteistöjaotuksessa oleva puute tai korjata kiinteistöjärjestelmässä oleva virhe sekä myös muutoin edistää kiinteistöjärjestelmän luotettavuutta tai selvyttä.

Toimituskustannukset jäävät valtion maksettavaksi KML:n 212 §:n nojalla.

Kiinteistönmääritystoimituksen suorittamisen jälkeen kaikki siinä todetut, kiinteistörekisteriin kirjaamattomat yhteiset alueet, erityiset etuudet ja rasiteoikeuden merkitään automaattisesti kiinteistörekisteriin.

ILO- sopimus ja alkuperäiskansa

Onko alkuperäiskansaan kuuluminen kaikille saamelaisille itsestään selvyy? Täytyvätkö kaikkien Norjasta tai Ruotsista muuttaneiden kohdalla kansainvälisesti hyväksytyjen määritelmien kriteerit?

ILO- sopimuksen 14 artikla on hyvin tulkinnanvarainen. ILO- sopimuksen maininta indigenous people edellyttää käsitteen alle kuuluvalta kansanryhmältä pitkäaikaista ja yhtäjaksoista asumista tietyllä maantieteellisellä alueella. Mainittua artiklaa tulee ilmeisesti tarkastella Suomen olosuhteissa siitä lähtökohdasta, onko isojakoa edeltävänä sellaisena ajanjaksona, jolla on ajallinen ulottuvuus isojakoon, tapahtunut saamelaisten perinteisessä maanomistuksessa tai muussa maan hallinnassa poikkeuksellista kehitystä, joka olisi ollut riistävää tai syrjivää tai muutoin poikkeavaa Suomen muihin alueisiin verrattuna. Isojakoa edeltäneenä ajanjaksona ei Lapin alueella tapahtuneen uudisasutuksen vuoksi tai lainsäädännön perusteella siirtynyt tai otettu pois saamelaisilta sellaisia alueita, jotka olisivat olleet heidän asuinkäytössään tai muutoin omistamia tai pysyvästi hallitsevia. Hyvin ilmeistä on, että alkuaan metsästäjistä, kalastajista ja keräilijöistä maatalouden harjoittajiksi ryhtyneiden perheiden hallitsevia erityiskäytössä olleita alueita ja etuuksia, kuten kalastuspaikkoja, alettiin pitää heidän omistamiinsa tiloihin kuuluvina erityisinä etuuksina. Tällaiset etuudet, siltä osin kuin ne kohdistuvat kylän ulkopuolisiin yleensä valtion

omistamiin vesialueisiin, ovat tulleet otetuiksi huomioon heidän omistamilleen tiloille kuuluvina erityisinä etuuksina mm. vesipiiri rajankäynneissä.

Ulkomailta 1840 - 1910 muuttaneiden ns. porosaamelaisten eli tunturisaamelaisten kiinteistöoikeudellista asemaa ei voida perustaa vanhaan lapinkyläjärjestelmään tai henkikirjoihin 1875 - 1923 tehtyihin kirjauksiin. Henkilöille, jotka olivat vastikään muuttaneet Suomeen Ruotsista tai Norjasta, määrättyt elinkeino- tai henkiverot eivät ole indisioita omistusoikeudesta 1700-luvun lapinkylien veromaihin. Porosaamelaiset maksoivat veroa elinkeinonsa tuotosta eivätkä maaveroa vastaavaa veroa maanomistuksesta. Siten 1840-luvun jälkipuoliskolla Suomeen siirtolaisina muuttaneille porolappalaisille ei ole voinut syntyä alkuperäisten omistajien oikeudet syrjäyttävää oikeutta maihin tai kalastuksiin.

Norjasta ja Ruotsista Suomeen 1840 - 1910 muuttaneiden ns. porolappalaisten osalta ei pitkäaikaisen ja yhtäjaksoisen asumisen tunnusmerkki täyty. Sitä vastoin - pääosin nykyisin suomen kieltä puhuvan - Ylä-Lapin saamelaisväestön osalta yhtäjaksoisen asumisen tunnusmerkki täyttyy, sillä tämä saamelainen kansanryhmä on jo 1400 - 1500 -luvulta asuttanut saamelaisten kotiseutualuetta Ylä-Lapissa. Nämä metsäsaamelaiset tai kalastajasaamelaiset ovat etniseltä pohjaltaan saamelaissukujuurta olevia, paikallaan asuvia, kalastusta, metsästystä, keräilytaloutta, peuranpyyntiä ja joitakin kotiporoja itsellään pitäviä lappalaisia. Sikäli kuin ILO -sopimuksessa on kysymys "alkuperäiskansan" omistus- tai hallintaoikeuden tunnustamisesta asuinalueensa maihin ns. porosaamelaisille tai tunturisaamelaisille, on käsillä tilanne, jossa ulkomailta 1840 - 1910 muuttaneille annettaisiin oikeuksia, joita ei tämän ryhmän esi-isille ole koskaan kuulunut. (MMM:n lausunto OM:lle 2012)

Saamelaisalueen kansalaisten elinolosuhteita koskeva olosuhdeanalyysi, tai olosuhdeselvitys.

Saamelaisaluetta koskettavia erittäin merkityksellisiä lainsäädäntö muutoksia, hoito- ja käyttösuunnitelmia sekä useita soveltamisohjeistuksia eri ministeriöiltä on viimeaikoina tullut ja tulee edelleen runsaasti. On käynnistettävä toimet, jotka johtavat olosuhdeanalyysin tekemiseen saamelaisalueen nykyisistä olosuhteista. On oletettavaa, ettei päätöksentekijöillä, enempää kuin virkakunnallakaan ole riittävästi ajanmukaista, puolueetonta tietoa nykyolosuhteista Suomen Ylä-Lapin tilanteesta.

Vastaava olosuhdeanalyysi on tehty aikoinaan Norjassa, koskien Norjan saamelaisaluetta. Mielestämme on kohtuullista vaatia ja saada selvitystä alueemme nykytilanteesta ennen merkittäviä muutoksia ja täällä ennestään tuntemattomien käytäntöjen käyttöönottoa. Alueen väestölle on hyvin vähän, jos kohta ollenkaan, tiedotettu eri hankkeista ja niiden vaikutuksista.

- *missä määrin ja missä laajuudessa poronhoidosta, metsästyksestä ja kalastuksesta tai muista asioista säädetty nykylainsäädäntö estää tai rajoittaa saamelaisia harjoittamasta kulttuuriinsa kuuluvia elinkeinoja vai onko tällaisia lainsäädännöllisiä rajoitteita lainkaan.*
- *Edelleen työryhmän tulisi selvittää, mitä ovat ne biodiversiteettisopimuksen artiklassa 8j mainitut paikalliset yhteisöt, joiden perinteistä tietoa Suomi on sitoutunut sopimuksen mukaisesti kunnioittamaan, suojelemaan ja ylläpitämään.*
- *Työryhmän tulisi lisäksi selvittää, mikä on lapinkylien väestöstä polveutuvien ihmisten oikeusasema ja mikä on saamelaisalueen kuntien oikeusasema suhteessa siihen, että näiden kuntien nykyinen kulttuurinen tila on rakentunut vuosisatojen aikana*

porotalouden, maanviljelyksen, eränkäynnin ja luontaiselinkeinojen perustalle; eli perustalle, jonka nykyisten kuntien alueella sijainneet lapinkylät ovat luoneet.

- *Paikallisista luontaiselinkeinoja harjoittavista ihmisistä harjoittaa elinkeinojaan samalla alueella, samanlaisissa olosuhteissa, saman lainsäädännön alaisina. Poikkeako saamelaisten elinkeinon harjoittaminen jollakin tavoin statusettomien saamelaisten, tai suomalaisten saman elinkeinon harjoittajien elinkeinonsa harjoittamisesta?*
- *Millä tavoin ILO-sopimuksen ratifioiminen muuttaisi alueella elävien eri väestöryhmien elämää?*
- *Inarinsaamelaisten osalta ei ole selvitetty niitä vaikutuksia mitä mm. Inarinjärven säännöstely on aiheuttanut Inarinsaamelaisten elinkeinoille. Kolttala-alue on perustettu Inarinsaamelaisten käyttöalueille. Siitä on seurannut kahden saamelaisvähemmistön täysin erilainen maankäyttöoikeus. Inarinsaamelaisten osalta tulisi selvittää Inarinsaamelaisten kotialuetta koskevat oikeudet. Olosuhdeanalyysissä pitäisi tuoda nämä seikat esille. Inarinsaamelaisten osalta tulisi selvittää kolttalain kaltaisten oikeuksien säätäminen laiksi. Inarinjärven saamelaiskulttuuristen kalastustukikohtien osoittaminen alueen väestölle jne. polttopuunotto-oikeus.*

Olosuhdeanalyysin tekemisvaatimuksen allekirjoittajajärjestöjä ovat:

Peltojärven Lapinkylä ry, Enontekiö, Onni Niemelä, puheenjohtaja
Inarinmaan Lapinkyläyhdistys ry, Inari, Yrjö Mattila, puheenjohtaja
Keminkylän ja Sompion Lapinkyläyhdistys ry, Savukoski, Ritva Hannunniemi- Pulska, puheenjohtaja
Metsä-, kalastaja- ja tunturisaamelaiset ry, Savukoski, Erika Sarivaara puheenjohtaja, Inari
Lappalaiskulttuuri ja perinneyhdistys ry, Enontekiö, Jouni Eira, puheenjohtaja
Luontaiselinkeinojen liitto ry, Enontekiö, Reijo Kyrö puheenjohtaja, Kittilä
Saamelaismatkailu ja yrittäjät ry, Utsjoki, Petteri Valle puheenjohtaja

Lopuksi

Meidän Inarin kanta- asukkaiden, Inarin Lappalaisten jälkeläisten on valvottava tarkasti laillisia oikeuksiamme. Toisinaan on ollut pakko asettaa joitakin ylhäältä tulevia määräyksiä kyseenalaisiksi. Säilyttääksemme oikeutemme ja elämän edellytykset synnyinseudullamme, meidän on puututtava hallussamme ja saatavilla olevien asiakirjojen, lähdeaineistojen ja tunnettujen tosiasioiden perusteella tarmokkaasti itseämme koskevien synnyinseutumme luonnonkäyttöön liittyvien asioiden hoitoon.

Keskeisenä vaatimuksenamme juuri nyt on aikoinaan keskenjääneen isojaon loppuun vieminen, joka on valtiiovallan velvollisuus. Tämän asian toteuttamisen välttämättömyyden totesi mm. perustuslakivaliokunta viimekeväsellä pohjoisen vierailullaan.

Viimeaikoina voimakkaasti esiin nousseet kotiseutumme maa-oikeusasiat, ovat mitä tyypillisin esimerkki siitä, mikä merkitys laillisuusyhteiskunnassa on virallisilla asiakirjoilla. Hallussamme olevat tilojemme asiakirjat (ja tilallisten antamat 700 valtakirjaa asioidensa hoitamiseksi) ovat se pohja, jolta me ponnistamme asioita hoitaessamme. Luotamme siihen, että omistukseemme ja väärentämättömään historiaan perustuen, mustaa valkoisella on aina enemmän kuin mitkään sanalliset vakuuttelut ja mielikuvien tuottamien tarinoiden sepitykset.

Mikäli Metsähallitusta koskevissa lakimuutoksissa perustetaan valtionmaan käyttöä ohjaavia työryhmiä tai toimikuntia, on valtion maata rasittavien oikeuksien ja erityisten etuuksien omistajat nimettävä täysivaltaisina jäseninä mukaan tällaisten työryhmien tai toimikuntien työhön.